

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МОРЕХІДНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. О. І. МАРИНЕСКА
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ”

ІНСТРУКЦІЯ
З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ № 1-Б
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА
ПОВЕДІНКИ КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖУ

Одеса 2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом начальника ВСП «МФК
ім. О. І. Маринеска НУ «ОМА»
від 02.01.2025р. № 4

ІНСТРУКЦІЯ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ №1-Б ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОВЕДІНКИ КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖУ

1. Загальні положення

1.1. Інструкція № 1-Б (далі - інструкція) встановлює обов'язкові загальні вимоги безпеки та поведінки для курсантів і студентів у ВСП «МФК ім. О.І. Маринеска Національного університету «Одеська морська академія» (далі - коледж).

1.2. Інструкція розроблена відповідно до вимог Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 18.04.2006 р. № 304.

1.3. Вимоги цієї інструкції є обов'язковими для виконання всіма курсантами та студентами, що перебувають в коледжу та на його території або в іншому місці під час освітнього процесу.

1.4. З вимогами цієї інструкції курсанти та студенти ознайомлюються під час проведення вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності.

1.5. Організацію проведення вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності зі студентами здійснюють керівники навчальних підрозділів.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності курсантів та студентів під час освітнього процесу в приміщеннях коледжу та на його території.

2.1. Під час перебування в коледжу та на його території чітко виконувати правила безпеки життєдіяльності курсантів та студентів: не бігати, не штовхатися, не кричати, не бігати по сходах, не влаштовувати метушливого, неконтрольованого руху та рухливих ігор, що можуть призвести до падіння та травмування, не провокувати словами та рухами агресивної поведінки, що може

призвести до бійки та травмування.

2.2. Бути обережним у найбільш травмонебезпечних місцях - уважно та спокійно спускатися й підійматися сходами, перебувати й пересуватися у вузьких коридорах, бути обережним у туалетах, приміщенні гардеробу, де наявні травмонебезпечні гачки, не підходити до вікон, не перехилятися через перила на сходах, не стояти біля дверей кабінетів (їх можуть раптово відчинити), не чіпати скляні двері в коридорах, не ховатися за ними - ці двері найбільш травмонебезпечні.

2.3. Обережно пересуватися щойно помитою або намастикованою підлогою, щоб не впасти та не травмуватися.

2.4. Категорично заборонено користуватися мобільним телефоном на заняттях та перервах у кабінетах, коридорах, інших приміщеннях навчального закладу.

2.5. Категорично заборонено перебувати у навчальному закладі з колючо-ріжучими предметами (ножі, голки тощо). Якщо є потреба наявності ножиць та голок на уроках праці, то користуватися ними слід тільки під наглядом викладача на занятті та попередньо прослухавши інструктаж із безпеки життєдіяльності.

2.6. Заборонено розмахувати навколо себе портфелем, сумкою із підручниками або сумкою, кидати ці та інші предмети з метою передачі в руки іншим учасникам освітнього процесу. Категорично заборонено кидати будь-які предмети з метою передачі іншим учасникам освітнього процесу на сходах із метою попередження травм.

2.7. Чітко дотримуватися санітарно-гігієнічних норм: мати засоби особистої гігієни, регулярно мити руки перед уживанням їжі, до й після відвідування туалетних кімнат.

2.8. На заняттях (комп'ютерному класі, фізики, хімії, спортивній залі, майстернях, лабораторіях, тощо) виконувати завдання, задані викладачем, завідувачем лабораторії, лаборантом тільки після прослуханого інструктажу з безпеки життєдіяльності та дозволу до початку роботи.

2.9. Виконувати вимоги внутрішнього розпорядку та режиму навчального закладу.

2.9.1. Під час навчальної практики на вулиці слід дотримуватися правил безпеки та вимог режиму навчального закладу:

- обов'язкове змінне взуття та одяг за погодними умовами;
- у разі снігових опадів заборонені ігри в сніжки, катання на ковзанах та катках - для запобігання падінь та травм;
- під час перебування на вулиці не можна бігати, штовхатися та влаштовувати безсистемний рух, не провокувати словами, жестами агресивну поведінку, що може призвести до бійки;
- під час навчальної практики курсанти та студенти повинні перебувати біля завідувача майстернями, викладача або майстра, не розмовляти з незнайомими людьми. У разі непередбачуваної ситуації відразу звернутися до завідувача майстернями, викладача або майстра, у жодному разі не підходити до тварин або незнайомих людей, не вступати з ними в контакт. Особисті речі

залишати при собі, не передавати нікому - ні одногрупникам, ні незнайомим людям для попередження пропажі цих речей.

2.10. Під час навчальних занять у кабінетах підвищеного рівня небезпеки (комп'ютерному класі, фізики, хімії, спортивній залі, майстернях, лабораторіях) приступати до занять тільки після проведеного інструктажу. Не можна заходити й виходити з кабінетів, лабораторій без дозволу завідувача лабораторії, лаборанта, викладача.

2.11. Під час навчальних занять чітко виконувати вказівки викладача. Без дозволу не підходити до спортивних предметів на спортивних майданчиках. Бути обережним - рухатися повільно та спокійно, щоб не поранитися камінням, битим склом, не впасти у відкритий люк. Самостійно йти із заняття заборонено.

2.12. Вимоги до безпеки життєдіяльності курсантів та студентів під час проведення масових заходів із курсантами та студентами на базі навчального закладу (спортивній залі і вестибюлі, актовій залі), а також на території коледжу (спортивному майданчику, подвір'ї).

2.12.1. Вимоги безпеки життєдіяльності курсантів та студентів перед проведенням масових заходів з курсантами та студентами на базі коледжа, а також його території.

2.12.1.1. Перед проведенням масових заходів на базі навчального закладу, а також його території визначити дату, час і місце проведення заходу.

2.12.1.2. Повторити правила безпеки життєдіяльності та план евакуації в разі надзвичайної ситуації під час проведення масових заходів із курсантами та студентами.

2.12.1.3. Чітко виконувати вказівки викладача або куратора групи. Без його дозволу не можна заходити або виходити з приміщення, у якому відбувається захід.

2.12.1.4. Перевірити наявність вогнегасників та тканини, перших засобів пожежогасіння, наявність аптечки, присутність медичного працівника та членів ДПД. Наявність двох вільних аварійних виходів.

2.12.2. Вимоги безпеки життєдіяльності курсантів та студентів під час проведення масових заходів на базі коледжу, а також на його території.

2.12.2.1. Під час проведення масових заходів в коледжу слід перебувати у зазначеному викладачем або куратором групи місці.

2.12.2.2. Під час проведення масових заходів потрібно поводитися чинно, пристойно, не галасувати, уважно слухати промовців. Якщо проводяться розважальні конкурси або вікторина з залом, не зіскакувати з місця, а чекати запрошення на сцену.

2.12.2.3. Після закінчення масового заходу залишати своє місце й виходити із приміщення слід тільки за вказівкою викладача або куратора групи, не створювати натовп.

2.12.2.4. Заборонено вибігати з приміщення, сбігати по сходам, штовхатися під час виходу з приміщення, у якому відбувався захід.

2.12.3. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

2.12.3.1. У разі виникнення аварійної ситуації під час проведення масового заходу слід негайно повідомити викладача або куратора групи.

2.12.3.2. Чітко виконувати вказівки викладача, куратора групи, не панікувати, не метушитися, нікуди не йти від керівника.

2.12.3.3. Якщо непередбачувальна ситуація виходить з-під контролю керівництва, потрібно терміново зв'язатися зі службами екстреної допомоги (101 - пожежна охорона, 102 - поліція, 103 - швидка медична допомога, 104 - газова служба) вказуючи своє прізвище, ім'я, номер свого телефону та коротко описавши ситуацію, що склалася. Обов'язково слід вказати адресу закладу та телефон приймальні.

3. Загальні вимоги безпеки під час освітнього процесу

3.1. Під час освітнього процесу можуть виникати небезпечні та шкідливі фактори:

- підвищена напруга в електромережі, замикання якої може пройти через тіло людини (коротке замикання);
- напруга зору, уваги, психічно-емоційні навантаження;
- зніжені або підвищенні параметри мікроклімату: температури, вологості, швидкості руху повітря;
- падіння людини під час пересування;
- падіння предметів з висоти на людину та ін.

3.2. Курсанти та студенти зобов'язані:

3.2.1. знати й виконувати встановлені Правила внутрішнього трудового розпорядку в коледжу; додержуватися трудової дисципліни;

3.2.2. відвідувати всі навчальні заняття за розкладом;

3.2.3. виконувати роботи, які пов'язані тільки з навчально-виховним процесом;

3.2.4. виключати мобільні телефони перед початком занять;

3.2.5. дбайливо та бережливо ставитися до власного майна коледжу (обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо);

3.2.6. підтримувати чистоту і порядок у приміщеннях, громадських місцях та на території коледжу;

3.2.7. поважно відноситися до викладачів, інших працівників, курсантів та студентів коледжу;

3.2.8. мати акуратний та охайний вигляд, додержуватися особистої гігієни та побутової санітарії;

3.2.9. на заняттях повинні бути уважними, не відволікатися та не відволікати інших курсантів та студентів;

3.2.10. в аудиторію, лабораторію курсанти та студенти повинні приходити за 5 хв. до початку занять;

3.2.11. не провокувати словами, діями, агресивною поведінкою інших курсантів та студентів (осіб) до бійки. Не допускати грубощів, образ, застосування протиправних дій у розв'язанні конфліктних ситуацій;

3.2.12. у разі виникнення ситуацій психіко-емоційної напруги та конфлікту

серед курсантів та студентів, які можуть спровокувати загрозу здоров'ю та життю курсантам та студентам, повідомити викладача, майстра, куратора групи ;

3.2.13. співпрацювати з адміністрацією коледжу щодо створення безпечних умов для навчання: негайно повідомляти про всі недоліки, що можуть призвести до небезпеки життєдіяльності.

3.3. Курсантам та студентам забороняється:

- шуміти, голосно говорити (кричати), бігати (штовхатися), грати в рухливі ігри, бігати по сходам;

- заходити в лабораторії без дозволу викладача, завідувача лабораторії, лаборанта;

- заходити в технічно-виробничі приміщення (електрощитові, теплові пункти, бойлерні, машинні відділення, насосні станції, складські приміщення та ін.); у підвали; на технічні поверхи (горище);

- пропускати заняття без поважних причин;

- вживати алкогольні напої та наркотичні речовини;

- приносити до коледжу та використовувати легкозаймисті, горючі, вибухотапожежонебезпечні речовини, піротехнічні предмети; небезпечні засоби (ріжучі та колючі предмети, зброю);

- втручатися в роботу електроприборів, пошкоджувати проводи, знімати кришки розеток, вмикачів, світильників та ін. електроустановок;

- виносити матеріальні цінності коледжу.

3.4. Кожен курсант та студент зобов'язаний знати і виконувати протипожежний режим.

На території коледжу курсантам та студентам заборонено: палити в невстановлених місцях, розкидати запалені сірники, застосовувати відкритий вогонь, розкладати багаття, спалювати сміття, відходи, пакувальні матеріали.

3.5. У приміщеннях забороняється використовувати електрокип'ятильники, електронагрівальні прибори з відкритою спіраллю; залишати без нагляду ввімкнені в електромережу електричні прибори.

3.6. У разі виявлення обірваних проводів, неізолюваної проводки, іскріння проводки та електроустановок негайно повідомити викладача, інженера, лаборанта, куратора групи (сторожа на вахті).

3.7. Під час пересування по території коледжу або за її межами необхідно:

- виконувати «Обов'язки та права пішоходів», що зазначені у Правилах дорожнього руху в Україні (додаток);

- бути обережним, прислуховуватися до сигналів транспорту;

- під час пересування не розмовляти по мобільному телефону;

- остерігатися наступати на кришки люків; на різні перекриття ям, канав

та котлованів;

- виникати проходження через будівельні ділянки;
- рухатися по тротуарах, пішохідних або велосипедних доріжках, узбіччях, у разі їх відсутності - по краю проїжджої частини автомобільної дороги чи вулиці;
- керуватися сигналами регулювальника та світлофора в місцях із регульованим дорожнім рухом (переходити тільки на зелене світло для пішохода);
- не переходити проїжджу частину автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються, поза пішохідними переходами за наявності роздільної смуги, а також у місцях, де встановлені пішохідні чи дорожні огорожі;
- у всякому разі: перед початком переходу проїжджої частини автомобільної дороги, вулиці, як по пішохідних переходах й на світлофорах, так і в іншому місці, необхідно обов'язково зупинитися, пропустити транспорт, що наближається і тільки потім почати рух;
- не затримуватися і не зупинятися без потреби на проїжджій частині автомобільної дороги, вулиці й залізничному переїзді;
- здійснювати посадку і висадку лише після припинення руху транспортного засобу;
- під час руху на автомобілі необхідно завжди бути пристебнутим поясом безпеки, а на мотоциклі в застебнутому мотошломі.

3.8. У разі нездужання, поганого самопочуття здоров'я, появи ознак захворювання курсантам та студентам необхідно повідомити викладача, завідувача лабораторії, лаборанта, тощо та звернутися до лікувального закладу або попросити викликати швидку медичну допомогу.

3.9. При порушенні вимог цієї інструкції курсанти та студенти несуть відповідальність згідно з вимогами Правил внутрішнього розпорядку в коледжу у відповідності з діючим законодавством України.

4. Загальні дії в небезпечних або аварійних ситуаціях

4.1. У разі виникнення пожежі або аварійної ситуації:

- негайно повідомити про це адміністрацію: викладача, завідувача лабораторії, лаборанта, тощо;
- не панікувати, а чітко виконувати вказівки керівництва (викладача, завідувача лабораторії, лаборанта, тощо).

4.2. Якщо небезпечна або аварійна ситуація вийшла з-під контролю пам'ятайте, що безпека вашого життя залежить від вас. Не можна панікувати, слід правильно оцінити ситуацію; намагайтеся залишити аварійно- небезпечне місце; за мобільним зв'язком повідомте керівництво та опишіть ситуацію - вони підкажуть, як правильно діяти, та викликайте екстрені служби.

4.3. Номери екстрених служб:

- 101 - пожежна охорона, МНС;
- 102 - міліція;
- 103 - швидка медична допомога;
- 104 - газова служба.

За телефонним зв'язком необхідно повідомити про небезпечну або аварійну ситуацію, назвати своє прізвище, ім'я та адресу коледжу (вул. Канатна, 8); свій телефон або коледжу. Коротко описати ситуацію: кількість людей, відкритий чи закритий вогонь, наявність диму та інші ознаки небезпечної або аварійної ситуації.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

Олександр Гріщенко

ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ПІШОХОДІВ ТА ПАСАЖИРІВ

(Витяг з Правил дорожнього руху, затверджених постановою КМУ від 10.10.2001 р. № 1306, станом на 01.04.2015 р.)

1. Пішоходи повинні рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, тримаючись правого боку.

Якщо немає тротуарів, пішохідних доріжок або пересуватися по них неможливо, пішоходи можуть рухатися велосипедними доріжками, тримаючись правого боку і не утруднюючи рух на велосипедах і мопедах, або в один ряд узбіччям, тримаючись якомога правіше, а у разі його відсутності або неможливості рухатися по ньому - по краю проїзної частини назустріч руху транспортних засобів. При цьому треба бути обережним і не заважати іншим учасникам дорожнього руху.

2. Пішоходи, які переносять громіздкі предмети, або особи, які пересуваються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, велосипед чи мопед, везуть санки, візок тощо, якщо їх рух тротуарами, пішохідними чи велосипедними доріжками або узбіччями створюють перешкоди для інших учасників руху, можуть рухатися по краю проїзної частини в один ряд.

3. За межами населених пунктів пішоходи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини, повинні йти назустріч руху транспортних засобів.

Особи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, мопед або велосипед, повинні пересуватися в напрямку руху транспортних засобів.

4. У темну пору доби та в умовах недостатньої видимості пішоходи, які рухаються проїзною частиною чи узбіччям, повинні виділити себе, а за можливості мати на зовнішньому одязі світлоповертальні елементи, для своєчасного їх виявлення іншими учасниками дорожнього руху.

5. Пішоходи повинні переходити проїзну частину по пішохідних переходах, у тому числі підземних і надземних, а у разі їх відсутності - на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч.

Якщо в зоні видимості немає переходу або перехрестя, а дорога має не більше трьох смуг руху для обох його напрямків, дозволяється переходити її під прямим кутом до краю проїзної частини в місцях, де дорогу добре видно в обидва боки, і лише після того, як пішохід упевниться у відсутності небезпеки.

6. У місцях, де рух регулюється, пішоходи повинні керуватися сигналами регулювальника або світлофора.

У таких місцях пішоходи, які не встигли закінчити перехід проїзної частини дороги одного напрямку, повинні перебувати на островці безпеки або лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, а у разі їх відсутності - на середині проїзної частини і можуть продовжити перехід тоді, коли це буде дозволено відповідним сигналом светофору чи регулювальника та переконуються в безпеці подальшого руху.

7. Перед виходом на проїзну частину з-за транспортних засобів, що стоять, та будь-яких об'єктів, що обмежують оглядовість, пішоходи повинні впевнитись у відсутності транспортних засобів, що наближаються.

8. Чекаючи транспортний засіб пішоходи повинні на тротуарах, посадкових майданчиках, а якщо вони відсутні, - на узбіччі, не створюючи перешкод для дорожнього руху.

9. На трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, пішоходам дозволяється виходити на проїзну частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая.

Після висадки з трамвая необхідно залишити проїзну частину не затримуючись.

10. У разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного та (або) синього кольору і (або) спеціальним звуковим сигналом пішоходи повинні утриматися від переходу проїзної частини або негайно залишити її.

11. Пішоходам забороняється:

а) виходити на проїзну частину, не впевнившись у відсутності небезпеки для себе та інших учасників руху;

б) раптово виходити, вибігати на проїзну частину, в тому числі на пішохідний перехід;

в) допускати самотійний, без нагляду дорослих, вихід дітей дошкільного віку на проїзну частину;

г) переходити проїзну частину поза пішохідним переходом, якщо є розділювальна смуга або дорога має чотири і більше смуг для руху в обох напрямках, а також у місцях, де встановлено огородження;

г) затримуватися і зупинятися на проїзній частині, якщо це не пов'язано із забезпеченням безпеки дорожнього руху;

д) рухатися по автомагістралі чи дорозі для автомобілів, за винятком пішохідних доріжок, місць стоянки і відпочинку.

12. У разі причетності пішохода до дорожньо-транспортної пригоди він повинен подати можливу допомогу потерпілим, записати прізвища та адреси очевидців, повідомити орган чи підрозділ міліції про пригоду, необхідні дані про себе і перебувати на місці до прибуття працівників міліції.

13. Пішохід має право:

а) на перевагу під час переходу проїзної частини позначеними нерегульованими пішохідними переходами, а також регульованими переходами за наявності на те відповідного сигналу регулювальника чи світлофора;

б) вимагати від органів виконавчої влади, власників автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів створення умов для забезпечення безпеки дорожнього руху.

14. Посадку (висадку) дозволяється здійснювати пасажиром після зупинки транспортного засобу лише з посадкового майданчика, а в разі відсутності такого майданчика - з тротуару чи узбіччя, а якщо це неможливо, то з крайньої смуги проїзної частини (але не з боку суміжної смуги для руху), за умови, що це буде безпечно та не створить перешкод іншим учасникам руху.

15. Пасажири, користуючись транспортним засобом, повинні:
- а) сидіти або стояти (якщо це передбачено конструкцією транспортного засобу) в призначених для цього місцях, тримаючись за поручень або інше пристосування;
  - б) під час пересування на транспортному засобі, обладнаному ременями безпеки, бути пристебнутими, а на мотоциклі і мопеді - в застебнутому мотошоломі;
  - в) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення автомобільних доріг;
  - г) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху.
16. Пасажирам забороняється:
- а) під час руху відвертати увагу водія від керування транспортним засобом та заважати йому в цьому;
  - б) відчиняти двері транспортного засобу, не переконавшись, що він зупинився біля тротуару, посадкового майданчика, краю проїзної частини чи на узбіччі;
  - в) перешкоджати зачиненню дверей та використовувати для їзди підніжки і виступи транспортних засобів;
  - г) під час руху стояти в кузові вантажного автомобіля, сидіти на бортах або в не обладнаному для сидіння місці.
17. У разі дорожньо-транспортної пригоди пасажир причетного до пригоди транспортного засобу повинен подати можливу допомогу потерпілим, повідомити про пригоду орган чи підрозділ міліції і перебувати на місці до прибуття працівників міліції.
18. Пасажир під час користування транспортним засобом має право на:
- а) безпечне перевезення себе і багажу;
  - б) відшкодування завданих збитків;
  - в) отримання своєчасної і точної інформації про умови і порядок руху.